

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori defrastrate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele birouri de anulări:
In Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppels
Nachfolger; Anton Oppels, J.
Danneberg, In Budapesta: A. V.
Goldberger, Reissner Bernau; In
București: Agence L'avis, Buc-
ouresale de Roumanie; In Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 or. și
50 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reciame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în să-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 6 or. v. a.
sau 15 bani. Acât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 145.

Brașov, Mercuri, 3 (15) Iulie.

1896.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v.
se deschide nou abonament la
care invităm pe toți amicii și spri-
jinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.
Pentru România și străinătate:	
pe un an	40 franci
pe șase luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Se bate érași toba pentru mileniu.

A început să scadă foarte tare
numărul vizitatorilor expozițiunii „mil-
lenare” din Pesta. Așa, cel puțin,
raportază foile de-acolo, adăugând,
că această aparițiune ar fi efectul se-
sonului mort.

De este așa, orî nu, nu voim
să cercetăm. Constatăm numai un
lucru, ce nu se mai poate nega. Speran-
țele umflate, ce și-le-au făcut șovin-
iștii, nu se împlinesc. Lumea, și
mai ales lumea streină, nu se im-
buldesce nici de cum, ca să vadă
expoziția unghurescă.

Nici despre această împrejurare
nu voim să mai vorbim aici, ci ne
mărginim a atrage atențiunea publi-
cului român asupra celor mai noue
uneltiri ale administrației unghuresci,
carî tind a acoperi lipsa cea mare de
vizitatori, ce se observă de cât-va
timp în expoziția milenară, prin
aceea, că vor să ducă în masse țe-
răni români de prin comitatele nô-
stre, cu dascălii și cu popii lor în

frunte, la mirozeniile din Buda-
pesta.

Din Ardeal, ca și din Banat,
ni-se raportază despre asemenea unel-
tiri, ce le pun la cale fisolghăbirii
unghuresci cu subalternii lor. Șefii
comitatelor conduc firele, ascundân-
du-se la spatele celor mai mititei.

Și este foarte bătător la ochi, că
pe când acești șefi administrativi
vor să câștige poporul pentru pere-
grinagiul la Mecca unghurescă, pe
atunci ei nu se sfiesc a ataca în
modul cel mai grosolan și cutezător
pe conducătorii lui firești, a-i ataca
chiar și în plina adunare comita-
tensă, cum s'a întâmplat nede mult
chiar cu ocazia „congregației fes-
tive”, ce-o ținură „patrioții” din
Deva.

Scim, că în această afacere a fă-
cut în congregația dela finea lunii
lui Iunie a. c. d-l Fr. Hossu-Longin
o bărbătescă interpelețiă, luând la
răspundere în special pe vice-șpan-
nul, că a tolerat, ca fișpanul, ca re-
presentant al guvernului, să vor-
bescă în acea ședință de „fii orbii”,
și nemulțămitori ai patriei, carî au
injurat și calumniat patria-mamă,
fără a-i fi cerut lămuriri.

Este un semn trist și nefavo-
rabil pentru atitudinea Românilor
în genere, că micii tirani unghuri de
prin comitate cutază acum a-i sus-
picioana, a-i insulta și amenința prin
fișpan și vice-șpan chiar și în ple-
nul congregațiunilor comitatense.

Prin Banat ni-se împușcă ômenii,
prin congregațiunii ne insultă și ameni-
nă, ba ne vorbesc și de „streang”.
Unde o să ajungem, decă vom su-
feri toate acestea, fără a respinge cu
tôtă energia posibilă astfel de ata-
curi nemernice?

Fiți pe pază, le dicem conațio-
nalilor noștri, căci numai acel res-
pect îl veți merita dela adversari,
ce vi-l dați voi înși-vă!

Dér să trecem la vorba de mai
înainte. Ni-se scrie din comitatul

Hunedórei, ca și din părțile bănă-
țene, că fisolghăbirii și primarii să-
tesci au primit ordin să cheme la
ei pe preoții români de ambele con-
fesiuni și să-i capaciteze a lua parte
la mileniu, conducând masse de po-
por la tãmbălul milenar.

Este dejositor modul acesta, de
care se folosesc stăpânitorii unghuri,
ca să-și mai corégă numărul cel slab
de vizitatori dela expoziția din Pesta.
Dér mai dejositor și mai trist ar fi
pentru preoții noștri, decă ar lăsa
să fiă înfricați, séu amăgiți de sa-
trăpii comitatensi, ca să ducă popo-
rul în cursă. Decă au numai cât de
puțin simț pentru vađa lor preotescă
și vađa lor națională, preoții noștri
vor înțelege umilirea, ce li-se face
prin aceea, că sunt citați ca nisce
panduri la fisolghăbirii, ca să-și ia
„poruncile” dela ei.

Nu mai este de lipsă, credem,
să stăruim pentru a face să fim în-
țeleși de fruntașii Românilor, căci
n'are, decă să-și consulte fiă-care
propriul séu simț și propria sa con-
știință, ca să vadă și să scie, cum
trebuie să procedă în apărarea in-
teresului și a vađei naționale.

Visita monarchului nostru la Curtea română.

Organul ministerului de esterne din
Viena „Fremdenblatt” se ocupă într'un
articol de fond de visita, ce are de gând
impăratul Francisc Iosif să-o facă la cur-
tea română. Scirea o află îmbucurătoare
pentru-oă această visita dovedesce întărirea
raporturilor amicale cu țera vecină înflo-
ritore. Numita foia accentuează apoi viața
de stat a României, ce e clădită pe base
tarî, politica ei conșcie și hotărîită, care
se unesce cu politica de pace a Austro-
Ungariei.

Tendința visitei o găsesce foia vienesă ho-
tărît pacinică și amicabile, pentru - că nu s'a
schimbat dorința monarchiei, ca statele bal-
canice să trăiescă și să se desvólte în pace.
Cumcă Român'a s'a alăturat deplin la tri-

pla alianță, este în mare parte meritul stă-
ruințelor contelui Goluchowski, care oa
ambasador în Bucuresci a scuit să câștige
deplina încredere a factorilor politici de
acolo, care încredere își află expresiunea
și în politica esterióră a României. Ar fi
de dorit să stăm în asemenea raporturi și
cu Bulgaria și Serbia, cu toate că ar fi o
greșelă a presupune, că noi ne-am pierdut
acolo influența. Nici-odată, dice „Fremden-
blatt”, nu ne-am nisuit să domnim în Bal-
cani, numai sinceră amicițiă am avut pen-
tru statele balcanice. Schimbarea dér nu
póte însemna mai mult, decă acum
numai stăm cu Bulgaria și Serbia în acea
pretinie, ca mai înainte. Cu atât mai im-
bucurătoare sunt raporturile nôstre cu Ro-
mânia, pe carî acum le întăresce visita
Monarchului nostru.

La cestiunea congruei.

I.

Libertatea e acel dar prețios al
Creatorului, cu care l'a înfrumșet
pe om ca pe chipul séu, punându-l
stăpân peste toate creațiunile univer-
sului; libertatea e aceea însușire a
omului, care condusă de farul reli-
giunei și al sciinței, încă și până e
pe pământ poleiează icóna omului
până la acel grad sublim, încât îl
ridică la demnitatea de-a fi minia-
tura perfecțiunilor divine; libertatea
în simțiri, cugete și fapte e acel
minar dibaci, care se scobórá în
adâncul fodinei inimii omenesci și
scóte la ivelă clenodiile simțeminte-
lor nobile omenesci, ca să înalțe la
sbor ingeniul și — punând în lu-
crare omnilaterală pe toate terenurile
vieței sociale facultățile ingeniului —
produce rezultate, înaintea cărora se
plécă cu adorațiune omenimea, ca
înaintea fructelor sciinței dumne-
deesci.

Ea pune în lucrare facultățile
spirituale și materiale ale omenimei
și prin ajutorul sciinței și a labórei,
globul universului l'a transformat

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Michail Kogálniceanu

— Oratorul. —

Când mănuesce condeinul, ca și când
vorbesce, Kogálniceanu este orator, adecă
face raționamente limpeți și bine susținute,
le exprimă în propozițiuni bine alcătuite și
simetric întocmite, clădesce un întreg edi-
ficiu de judecări, în care cea d'intăii este
urmată în mod natural de a doua, fără so-
luțiune de continuitate, fără salturi violente;
și când escaladază prin o figură prea re-
pede treptele unui raționament prea lung,
o face însoțită de acele mișcări sufletesci,
carî mișcă și încântă pe oel ce-l ascultă.
Este adevărat, că la adică, oratorul nu in-
ventază ca artistul un adevăr de o mare
comprehensivitate, că el trăesce și se mișcă
în regiunile de mijloc ale simțului comun
și ale locurilor comune, că nu ajunge deo-
dată la isvorul adevărului cu avântul și
impetuositatea visiunii interne, care la ar-
tist ține locul lucidității: că el nu inven-
tează, ci se slujește de adevărurile desco-
perite practice, la trebuințe simțite de o

mare parte a publicului. Inșe, pe de altă
parte, el popularizează acele adevăruri, și
adesea cu un succes, care întrece pe al
economistului și al filosofului politic; in-
lesnesce pe ômenii de rând să se înalțe cu
câteva etaje mai sus și pare a mări inteli-
gența neamului omenesc. Numai când au
trecut prin cazul oratorului, dogmele eco-
nomiei politice pierd spiniile lor și subtilele
raționamente ale filosofilor de stat devin
neteți și ușóre de priceput. Numai cu un
orator masa deputaților și senatorilor póte
înțelege abstracțiunile și deducțiunile teo-
riei pure. In deosebi despre oratorii nô-
stri se póte dice, că nu au descoperit nici
un principiu de stat; cei mai buni din-
tr'înșii au sprijinit cu talent și la timp
oportun principiile și reformele aplicate
mai înainte în țeri străine.

Comparat cu oratorii noștri, Kogál-
niceanu are asupra lor netăgăduita supe-
rioritate a unei limbi neafectate, a unei
limbi așa cum o găsim în cărțile biseri-
cesci și în chronice, modernizată prin in-
troducerea unor termeni veniți de-odată cu
ideile nouă, și prin întorsături de frase
măestrite, carî nu trecuseră nici prin min-

tea lui Miron Costin nici a lui Ion Nioul-
cea. Din acest punct de vedere, discursul
său de introducere la Istoria Românilor
este de o frumuseță așa de mișcătoare, în-
cât nimeni nu-l va oeli fără să-l admire.
Pe lângă limbă, el are avantajul de a po-
seda cunoscințe de istoria națională mai
întinse, mai adânci și mai solide decă
orcare din bărbații noștri de stat; ér memo-
ria lui este un arsenal inexhaustibil, din
care el își scóte argumentul trebuincios cu
o siguranță ce nu dá greș nici-odată. In
fine trebuie să recunoscem, ca în parlament,
el a ocupat de regulă o pozițiune privile-
giată nu numai prin talentul și sciința sa,
ci și prin decența formelor și urbanitatea
espresionilor, prin tactul séu de a nu isbi
cu violență susceptibilitățile tinerimii și ale
adversarilor săi de valóre. Alți oratori, as-
cundînd fără nici o rezervă argumentul ad
hominem și înveninând réutatea expresiuni-
lor, întăritară, ulcerară multe inimi, și în-
seră multe susceptibilități, carî răspunseră
cu arme otrăvite la arme otrăvite. Alții,
luând pe adversarii săi peste picior séu in-
trebuințând zeflemeaua de pe banca minis-
terială, și-a atras censuri meritate din partea

vrajmașilor săi, carî îl tractau drept om
ușurateo séu un cap dogit. Kogálniceanu
se mulțumi a-i trinti la pământ cu autori-
tatea faptelor și a-i stringe în cleșcele ne-
înduratei sale logici, fără să-și înfigă dinții
în carnea lor. In duelurile parlamentare, el
nu se vira prea tare în foreta adversaru-
lui séu, ca să nu fiă rănit, dér tot de-odată
nu se trăgea prea înapoi, ca să nu mărescă
curajul vrăjmașilor.

El scie să se folosescă de inconse-
cuența ômenilor și partidelor, punându-le
în dileme nedestructibile. El nu arată a-
crimonia argumentului personal, juxta-pu-
nerea ideilor trecute cu cele presente, de-
cât față cu persoanele marcante și sub o
formă care denotă mai mult puterea sa de
a raționa de cât veninul patimilor sale
răscolite până în adincurile lor. Pe altă
parte, el scie să-și păstreze o rezervă de
arme pentru replică, decă adversarul séu
va da duelului parlamentar caracterul unei
lupte de sélbatic. Natura i-a acordat în-
tréga stofă din care se fac oratorii mari:
vioiciunea imaginației și impetuositatea a-
vântului, îndrăznelă atacului, siguranța pri-
virii bărbatului de stat, care vede bine și

dintr'o sëlbatëciã într'un paradis, pentru-cã ea își exerciazã activitatea sa nu numai pe suprafața, ci și în sinul pãmântului și în adëncul mãrei, ba se înalță pe aripile sciinței în regiunile firmamentului.

Ea e izvorul existenței individului, a familiei, a neamurilor și a întregii omenimii; ea a întemeiat religiunea, a arondat omenimea în remnuri, națiuni și staturii; ea dã sbor sciinței, industriei și artilor, și le duce la nivelul perfecțiunii. Penelul ei a scris istoria omenimei, arma ei puternicã a pus în lucrare sabia popórelor și pe cele netrebnice și despoiate de putere vitalã le-a sters de pe fața pãmântului, sãu le-a contopit în altele, ér celor cari au sciut'o prețui și și-au vërsat sângele pentru isbãnda și gloria ei, li-a eternizat numele nu numai în paginile istoriei, ci și pe rotogolul pãmântului, și a format dintr'ênsele concertul popórelor Europei civilizate.

Scump tesaur e libertatea; pentru aceea, precum indivizii singuratici, așa și corporațiunile și popórele conscii de demnitatea lor au pus și pun mai mare pond pe libertate, decât pe viață și sunt gata a sacrifica averea și viața pentru salvarea ei, de cum-va o posed, și pentru rescumpãrarea ei, decum-va au pierdut'o. În schimbul libertãții nu a aflat omenimea nici o recompensã echivalentã, ea n'are preț pe pãmânt; pentru aceea nici indivizi, nici corporațiuni, nici popóre nu și-o cedezã de voiã bunã, ci numai silite și oprimate de forța brutalã, sciind bine, cã numai pãnã atunci strãlucesc pe fruntea individului, a corporațiunii și a popórelor diamantul demnitãții, pãnã când póte sã useze de darul divin al libertãții. Precum individul, așa și corporațiunea și națiunea despoiatã de libertate e moralicesce mórta, deore-ce nu e în stare de-a exercita activitatea, ce duce la prosperare și la ajungerea scopului destinat de cãtrã Creator individului, corporațiunii și neamului.

Dintre tóte corporațiunile omenesci, biserica și clerul a avut și are și ađi misiunea cea mai sublimã, pentru ei este incredințat opul divin început de cãtrã Mântuitorul lumii, adevãrã continuarea muncii regenãrãrei nãmului omenesc prin credință, sciință, labóre și sacrificiu.

Clerul bisericei nóstre greco-catolice române a fost consciu de acestã grea, dér sublimã misiune, și

pentru aceea tot-déuna în decursul desastroosului sãu trecut secular și-a împlinit'o cu conscientiositate și responsabilitate pãnã la martiriu; așa, ca istoria trecutului neamului românesc e scrisã cu penelul încins în inimile de martiriu ale archireilor și ale clerului român; el a lucrat întot-déuna cu zel pentru ștergerea lacrimelor de pe fața națiunii române, brãzdatã prin furtunile seculare; a purtat în sinul sãu doririle și durerile neamului, din al cãruia sin s'a înalțat la trãpta sãntului altar, a strălucit în fruntea neamului și a bisericeii ca nisce fãri conducători, pe cari nici viforele turbate ale seculilor n'au fost în stare de a stinge și, uniți în cugete, simțiri și fapte, au dat expresiune aspirațiunilor și pretensiunilor juste ale poporului român și — prin memorande sigilate nu numai cu iscãlitura lor, ci și cu suspinele sufletelor rezolute pãnã la martiriu — le-a depus la treptele gloriosului Tron și au fost gata archirei români a-și depune insigniile archieresci de pe piepturile lor aprinse de focul iubirei de nem și undulãtore de dorul fericirii aceleia, decât sã recedã dela propusul și datorința sãntã, de-a lucra pentru ușurarea sorții neamului lor.

Clerul român a fost consciu de misiunea sa sublimã, de-a fi conducătorul natural al neamului românesc, fiind cã biserica și neamul românesc au aceeași basã; când se clãtinã basa uneia se sguduia și a celuilalt și basa ambelor este: credința strãmoșescã, ritul, limba, datinele, virtuțile strãbune și numele, ce l'am eredit dela strãbunii gloriosi, cari când ni-ar apune, ar apune de odatã și biserica și neamul.

Și óre când și-a ridicat glasul sãu apostolic-pãstoresc clerul nostru, cu Iluștrii sãi Archierei în frunte, așa cât rãsunã peste tóte pãturile corpului mare al neamului românesc, pãnã la coliba scundã a țëranului, pe al cãruia trup, inimã și suflet surãiau lanțurile sclãviei vëcurilor?! — Atunci, când pe orisonul neamului și al bisericeii noi grei se ridicau, prevestitorii de furtune, ce amenințau cu sguduire temelile cimentate cu lacrimi și suspine ale bisericeii și națiunii.

Și óre când a fost în așa măsurã, ca în timpul de față, întreg orisonul bisericeii și națiunii române acoperit cu norii evenimentelor pregnante de urmãri, dela cari se va dota un period mai marcant în istoria bisericeii și a nãmului nostru și se va croi în mod nestrãmutabil

viitorul acelora? — Nici-odatã. Prin urmare e timpul suprem, ca acum ori nici-odatã clerul sã premergã cu farul înțelepciunii și din inima sa învãpãiatã de focul iubirei de bisericeã și neam, sã vibreze scãnteile solidaritãții de acțiune, și ținutã liberã de ori-ce interes privat, față de evenimentele epocali dintre cari unele s'au perãndat, altele planezã asupra bisericeii și neamului nostru.

Un preot român gr.-cat.

Un alter Cilibidakepoleos. Un distins bãrbat politic sosit din Bucuresci, spre a petrece câte-va zile în Ardeal, ne comunicã, cã părintele Mangra s'a stabilit provisoriu în Bucuresci. D-sa ocupã o funcțiune literarã canonicã la Sãntul Sinod.

În acestã a sa calitate D-sa avënd la îndemãnã tóte caucónele din *Kefalonia*, *Karthagena*, *Nikea*, *Kapadokia* și pe comentariul lor *Cilibidakepoleos*, a scris și a împãrțit gratuit o *carte canonicã*, în care legitimezã *Katherisirea* fostului *Metropolit-Primat*.

Nu suntem chinuți a ne da judecata în materiã canonicã, de aceea lãsãm acestã sarcinã celor în drept ca sã forțece broșura cãlãgãrului Mangra, așa precum se cuvine unui popã care-și virã nasul unde nu-i fierbe óla.

De asemenea mai ađãm, cã Emigrații noștri, afarã de A. Popoviciu, au hotãrit ca la tómnã sã scótã la Brașov un diar politic intitulat: *"Vechia Tribunã"*. Directorul politic vizibil va fi părintele Mangra. ér Redactori invisibili vor fi domnii emigrați în Bucuresci, cunoscuți sub numirea: *"Vechii Tribuniști"* *"uti Slavici docet"*.

În legãturã cu acestã nouã "fóia vechiã" ar sta, se dice, și escursiunea ce a fãcut'o zilele aceste d-l Mangra la Brașov.

Uneltiri unguresci printre Români.

Avem scire, cã prin mai multe comitate unelte guvernului se svirolese în tot chipul sã ducã țëranii români la espositia din Budapesta. Acestã se face atât în unele comitate ardelenesci, cât și în cele bãnãtene și ungurene. Din comuna bãnãtãnã Rachitova ni-se scorie, cã acolo slujbașii unguresci au și inciripat o cõtã de țëranii români, pe cari vor sã-i ducã la espositia. — Asupra acestor uneltiri atragem cu tot dinadinsul atențiunea celor chiãmați ai noștri, rugãndu-i sã vegheze și sã caute de timpuriu a lumina pe popor asupra scopurilor urmate de acești uneltitori.

— o —
Un protopop al Tinței. Din Oradea-mare ni-se scorie cu data 1 (13) Iulie. Con-

sistorul gr. or. român de aici a numit ađi ca protopop al Tinței cu 12 voturi pe *Nicolae Rocsiu*, preot în Micherechiu.

— o —
În cauza huidurei lui Zsilinszky s'a trimis la Gyetva o comisiã din partea tribunalului și a procuraturii, cu scop sã cerceteze lucrul. Comisiã a fost însoțitã de șecce gendarm. Un țëran a mărturisit, cã cu ocaziunea huidurei secretarului de stat Zsilinszky, mai mulți țëranii se îmbrãcaserã în haine femeesci, pentru a nu putã fi recunoscuți. Foile "liberale" presupun la sigur, cã huidurea a fost pusã la cale de anumiți corifei ai "partidei populare", din care cauzã, cã comisiã va scóte la ivelã lucruri de mare senzațiã.

— o —
Otrãvit de nicotină. Tinãrul de 18 ani Béla Vainer din Neusohl, student jurist în Budapesta, s'a bolnãvit la începutul sãptãmãnei trecute, așa cã încã în aceeași zi a trebuit sã zacã în pat. În ziua a doua i-s'a umflat limba. Nu se scia ce are, dér la urmã totuși s'a putut constata prin medic, cã Vainer e otrãvit prin nicotină. Lucrul adevãr s'a întemplat așa, cã i-se fãcuse la limbã o micã beșicușã, care la urmã a spart. Dupã asta el a fumat o micã "Virginia" și astfel s'a întemplat inveninarea. Nenorocitul este ađi atât de bolnav, încãt nu mai e speranță de însãnetoșare.

— o —
Vic'imele trãsnetului. Se dice cã, Țiganul Petrea Muntean și amanta lui Ileana. Lingurar, cu care trãia în concubinãt, erau cea mai frumoșã pãrechie între totii Țigani din Petrila, în comitatul Hunedórai. Cine scie ce le va fi trãsnit prin minte, destul cã odatã i-au pus pãcatele sã se ducã și ei la notariu ca "sã-i cunune". I-a și "cununat" notarul, cãci el e dórã conducător de matrioule, dér bieții Țigani n'au avut folos de "binecuvântarea" lui. Mergënd numai decãt dupã aceea într'o cãrciumã din apropiare, ca sã-și serbeze "ospetul", un trãsnet s'a descãroat asupra cãrciumei, și mirãsa cãdũ imediat mórta. Celorlãți nu li-sau întemplat nimic. — De-asemena s'a descãroat în 3 l. c. un trãsnet în șura preotului catolic din Ciuc-St-Mihãiu, care a ars pãnã la pãmânt cu tot ce era în ea.

— o —
Un Ungur de cincã "pițule". În rubrica celor ce-și maghiarizezã numele pentru cincã "pițule", fóia oficialã ungurescã de ađi aduce și pe un locuitor din Șisesc, domiciliat actualmente în Baia mare, care din *Ciocotișan* Dumitru s'a fãcut *Csikosi Demet'r.* — A lui sã fiã!

— o —
"Pomul verde" este unul dintre cele mai elegante oteluri în Brașov, avënd cea mai frumoșã grãdinã, un pavilion de sticlã mare și frumos, mulțime de odãi elegante, mãncãri și bëturi fôrte bune. Actualul posesor al otelului, d-l G. Sorea, își dã

inte, care scie sã deosebescã repede ce este fals în ceva adevãrat și ce este adevãrat în ceva fals, promptitudinea ripostei, precum și întrepeditatea veteranului în fața loviturilor dușmanului. Ca un stratãg mare, el cunósce tótã întinderea cãmpului de luptã și însemnãtatea pozițiilor ce ocupã, și de aceea trage folos din tóte greșeli adversarului și câștigã isbãnda mai mult prin dispunerea puterilor sale decãt prin vitejia soldaților, cari îl urmëzã, și cari de multe ori nu sunt chiar din tabãra sa. În faptã, nu a fost general mai izolat decãt Kogãlniceanu. Cãpitan și soldat todeodatã, el e în stare sã încëpã lupta pe socotela și cu puterile sãle proprii, sã dea numeroșe asalturi unul dupã altul, fãrã cã puterile sale sã slãbescã sãu cursul sãu sã șovãiascã. Asaltat de intreruptori, el nu-și pierde prezența de spirit; ci profitã de un moment, de un fapt ce-i ies înainte și pe care scie sã le puoã în legãturã cu altele înregistrate și clasificate în credinóioșa lui memoriã, pentru ca sã facã dint'insul o armã, cu care pune pe gónã cõtã ce-l hãrțuesce, ca o haitã de câni pe un mistreț, care n'are decãt sã arate infriocãșii sãi

colți pentru ca sã-i îngrozescã. Nimeni ca dânsul n'a sciut neamul, slujbele meritate și nemeritate, sinecurele, greșelile și malversațiunile, contradicțiunile și apostasiile politice ale contemporanilor sãi. Cu un asemenea arsenal și cu dibãcia lui de a-l mânui la vreme de nevoie, ficine înțelegea ce vrãjmaș de spaimã putea sã gãsescã în Kogãlniceanu, cu tóte cã nici el nu prea avea multe părți invulnerabile. Dér acest atlet al arenei parlamentare, acest rege al politiceii, avea un adversar, de care se temea mai presus de toți sãu mai bine de care în adevãr se temea. Acosta era Barbu Katargiu. Leul se temea și el de cãeva: acela era un om.

(„Ep. Lit.”) Angel Demetriescu.

O Biblia a Negrilor.

Cum Oranyan ajunse regele Pãmântului.

Alo, o! Alo, o! Acestã-i istoria vóstrã.

(Urmare).

Mai înainte d'a sã despãrți pentru ca sã-și urmeze fiã-care destinul, cei șapte principii hotãrãrã sã-și împãrta între dênșii

comorile și merindele pe cari li-le deduse A-Tot-Puternicul.

Cei șese mai mari luarã banii, mãrgãritarele, stofele și tot ce li-se pãrũ lor prețios sãu bun de mãncare. Lãsãrã celui mai mic pachetul de stofã neagrã și cei douãzeci și unul de drugi de fier.

Oranyan se plãuse de împãrțirea acestã. Celorlãți printri riserã de el. Oranyan, fiind cel mai mic, trebui sã tacã. Era multã intristare în inima lui. Nu mai avea curãj. Ii veni sã plãngã când tovarășii lui, bucuróși cã-l despoiaserã, îl pãrsirã și plecerã cãntãnd, ca sã exploreze ramurile palmierului.

Dupã ce rãmase singur, voi sã vadã ce era în pachetul înfășurat în stofã neagrã. Il desfãcũ. Inse se intristã și mai mult când vedũ numai o grãmadã de materiã neagrã, pe care nu o cunóscea, și care nu era bunã de mãncat.

— Frumos dar! murmurã el, și mãnios scuturã stofã. Materiã neagrã picã în apã. Și atunci se fãcũ o minune. Materiã neagrã nu se pierdũ în apã. Se fãcũ un fel de munte, care crescea afarã din apã.

Gãina, pe care o luase un print, cum vedũ muntele acesta sburã și se puse pe el. Cum se vedũ pe munte începũ sã pigulëscã și sã arunce cu picioarele și cu pliscul materiã acestã neagrã, care se risipi departe.

Și muntele se lãți, și luã locul apei. Și așa se nãsou Pãmântul, dupã voința A-Tot-Puternicului.

Oranyan se bucurã. Strãbuse în bucata de stofã drugi de fier și se grãbi sã se oobóre pe domeniul estfel produs de materiã neagrã, pe care nu voise s'o ia în sãmã la început. Și el luã în stãpãnire Pãmântul.

Celorlãți șese printri vedũserã minunea acestã.

Sã dãdurã jos din palmier. Gãsirã numai deãt, cã pãmântul era bun de cãlcat în picioare. Gãsirã îndatã cã Pãmântul îi va hrãni. Țiserã îndatã cã Pãmântul era fãcut pentru om.

Și voirã sã-l ia dela Oranyan, cum îi mai luaserã odatã, în palmier, partea lui de banii, partea lui de mãrgãritare, partea lui de stofã, partea lui de hranã. Inse nu erau dênșii cei mai tari. Când voirã sã

tota silinta pentru a castiga multamirea ospetilor si a sustine buna reputatiune a acestui elegant otel. Joia si Dumineca concerteza muzica orasenescă. Avis ospetilor, cari vin la Brasov!

Fiascul politice de colonizare in Campia.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Din Campia, 12 Iulie n. 1896.

Stim. D-le Redactor!

Dupa ce guvernul Unguresc a aflat de bine se semene colonisti maghiari si printre noi, Romanii din Campia, ca se nu putem dice, ca suntem numai Romanii curati pe aici; inca in 1894 statul a inceput a edifica pe marele domeniu dela Sermas case pentru colonisti, cand ni-au si sosit vre-o 106 familii. De-atunci incoco statul laora cu mari jertfe la construirea de noue case pentru alti colonisti din castelul vechiu s'a construit „Ovoda”, (asil de copii), in a careia apropiere s'a edificat scola ungresca si doue locuinte pentru invetatori, er pentru colonisti mai trebuie facute in est an vre-o 10—12 case, apoi s'a ispravit cu totul, afara de biserica si de casa parochiala.

Dintre colonistii sositii aici acum doi ani, vre-o 8 familii, parte au emigrat in America, parte s'au tras de unde au venit, peste 80 de case sunt gole, er cele locuite inca se vor goli in curand, dupa cum voiu arata mai la vale.

Nu de mult colonistii unguri au trimis o deputatiune la Pesta, cu rugarea, ca se se le mai ierte din pretul moşilor cumperate, se se li-se lungesca termenul platirii dela 30 la 60 ani. Guvernul in urma acesta a si trimis un secretar la fata locului, care sosi la Sermas in 6 Iulie n. c. Acesta, vedend cum luora colonistii pamentul, i-a mustrat indemnandu-i se ia exemplu dela „Valahii”, cari mai bine seiu purta economia, ca ei. Luu protocol cu fia-care separat, der „violenti” colonisti fiind conscii, ca plangerile lor sunt nefundate, s'au revoltat intre deusii, injurand „az atya uristenit”, dupa cum seiu ei; unii s'au invoit se subscrisse protocolul, alii nu; s'a nasent intre ei o certă din cele mai mari; injurand chiar si pe secretarul; apoi incepură a striga, ca lor prefectul Konya Andras nu le trebuie se le mai poruncesca. Ori ei, ori el trebuie se merga din Sermas.

Secretarul vedendu-se in pericol, le spuse cu buna, ca guvernul e aplicat a-le prolungi termenul de plata la 50 de ani; in se ei mai tare strigau, ca nu primesc, isi dau cu totii abdicerea. ceea ce s'a si luat la protocol. In 8 spre 9 l. c. tota noptea secretarul n'a inchis ochii, precum nici prefectul domeniului statului Konya Andras, careia ii strigau colonistii, ca s'a facut „Valahii” si ca tibe cu Valahii”. Dimineta apoi secretarul si-a vedut de drum. De-atunci

vechiul castel in tota noptea e strajuit, ca nu cumva bunii colonisti se-si arate iubirea ca tra d-l Konya cu pietri si bolovanii.

Astadi toti colonistii se duo la tere la Sânt-Petru, ca se-si vendă vitele. ce le au, apoi dupa cum spun ei, cand pleca costircii si rendunelele, vor pleca si ei.

X.

Publicare de concurs.

Pana la ziua de 15 August n. c. se escrie concurs pentru primirea in Internatul Vancean de fetite din Blasiu. Conditiiunile primirii sunt:

1. Pentru o eleva sunt de a se plati pe un an scolastic 120 fl. solvibili in doue seu cel mult patru rate anticipative, pe langa aceea o taxa anuală de inscriere de 3 fl. pentru elevele din clasele elementare si de 6 fl. pentru cele din clasele superioare, apoi 1 fl. pe an pentru bae. Elevele, cari vor inveta limba franceza ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fiind-ca elevele vor trebui se porte vestimente uniforme, se va solvi 14—18 fl. dupa etatea fia-careia. Uniforma acesta, care se pregatesce in internat, consta din doue surte in forma de rochia, doue palarii: una de ierna si alta de vara si din o toaletă.

3. La intrarea in Internat fia-care eleva va trebui se fia proveduta cu: 6 cameşi, 6 camisone, 6 pantaloni, 1 fusta de ierna, 2 servete, 12 batiste, 6 perechi de ciorapi, 2 perechi de papuci, 1 perie de cap, 2 perii de incaltaminte, 1 plapoma, 2 pepteni, 1 saltea de lana, 2 perini, 4 fete de pat, 4 fete de perina, 2 cuverte de pat din giulgiu alb, 1 lavor de spalati si 6 stergare. Obiectele acestea au se fia marcate cu numele elevei.

Pentru suma numita fia-care eleva va primi: 1) Instructiune in studiile prescise pe clasele I—VI elementare si VII—VIII superioare, educatiune religio-morală si deprinderi in conversatiune maghiara si germana. 2) Locuinta in etagiul institutului in sale mari, sanetose si luminoase, provedute cu mobilierul necesar. 3) Vipt intreg si anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amedi 3 feluri, Dumineca si in serbatori 4, c) la cina doue feluri. 4) Spalat, luminat si incaldit. In fia-care luna elevele vor lua cate-o bae. 5) Instructiune de fiert, spalati, calcatul cu ferul, coptul panii, tors, tesut, curatit, gradinarit, croit, ducerea socotelelor economiei de casa, conservatul si asedatul legumelor si victualelor peste ierna ingrasatul animalelor, prasire si tinerea galitelor. etc.

La cererile pentru primire e de a se alatura: estras de botez, testimoniu de pe clasa absolvata, atestat medical despre sanatatea elevei, atestat de vaccinare si revaccinare.

supusera. Rugara pe Oranyan se le cedeze o parte din pamentul lui ca se pota toti se trasesca, se pota se remae printi.

Oranyan avea inima buna. Numai ca se ierte isi aducea aminte de reul ce suferise. Asculta rugaciunea fratilor sei. Le darui vieta si le dete si pament. Le puse numai o conditia: printii acestia si pogoritorii lor trebuiau se fia totdeuna sub el si sub urmaşii lui; in fia-care an densii trebuiau se vie se se inchine lui si se platesca dajdia in capitala lui, pentru ca se amintesca, ca numai de mila li-se daduse si vieta si pamentul*).

Etă cum Oranyan, creatul favorit al A-Tot-Puternicului ajunse rege peste Oyo si suveran peste tota tara Yoruba, adeca peste tot pamentul.

(Va urma.)

I. S. Spartalii.

*) In amintirea acestei legende strainii, printre complicatiile selutatalui, pe care l cere eticheta dela densii in fata regelui din Oyo, trebuie mai de multe-ori se-si acopere cu terna fruntea, capul, umerii, si se presare o mana de pament, pe cand se terece la piciorale suveranului.

Concursurile sunt a se inainta Preavenaratului Consistoriu Metropolitan in Blasiu, alaturandu-se la fia-care o maroa de 20 or. pentru spedarea francata a resolutiunii. Dela cererea de primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost in Internat.

Blasiu, 7 Iulie 1896.

Directiunea internatului de fetite.

Dare de sema si multamita publică.

Nasud, 9 Iulie 1896.

Tinerimea romana studiosa din Nasud prin comitetu-i arangiator isi esprima pe acesta cale profunda sa multamita tuturor acolora, cari au contribuit la succosul material si moral al petrecerii cu joc arangiate in Nasud la 4 Iulie n. c.

Cu acesta ocaziune a incurs la cassa suma de 86 fl. 60 cr. chesese avute fac 70 fl. 17 cr. Venitul curat, in suma de 16 fl. 43 cr. sa predat directiunei gimnasiale din loc, ca o parte din el se se adauga la fondul scolariilor morboşi dela gimnasiu, er cealalta parte societatei de ajutorare „Vasilie Nasou”.

Cu suprasolviri maritimose au contribuit urmatorii d-ni: Emil Fetti 24 fl 50 cr.; Vasile Pop 2 fl. 90 cr.; Estera Vertio 1 fl. 60 cr.; Basiliu Petr. 90 cr.; Petru Stefan 50 cr.; Dr. Filipan 90 cr.; Pompeiu Grigoriu 30 cr.; M. Fetti 30 cr.; G. Müller 30 cr.; G. Man 10 cr.; M. Iles 20 cr. I. Şerban 30 cr.; I. Gere 30 cr.; G. Pietos 10 cr.; I. Necuci 10 cr. — Fara a participa au solvit d-nii: Dr. Gr. Silasi 1 fl.; Gavriila Scridon 1 fl. I. Ulrich 1 fl.; Dr. Brecher 1 fl.; F. Müller 1 fl.

Pentru comitetul arangiator:

Ii Malaiu, Valeriu Tanco
rigorsant in drept. stud. med.

Productiuni si petreceri.

Tinerimea studiosa din Monor si jur invita la petrecerea de vara, ce-o va arangia Sambata 1 August n. c. in localitatea de gimnastica ridicata in gradina scolei fundatiunele din Monor (comit. Bistrita Nasud). Venitul curat e destinat in favorul bisericii gr. cat. din loc. Comitetul arangiator: Sim. Tanco, pres. G. Todoran, cassariu; Const. Titieni, secretar. Elia Cincea, controlor. Intrarea: de persoana 1 fl. in familie 80 cr. Inceputul la 3 ore p. m. Ofertele maritimose se vor chita pe cale diaristica. NB. Prea stimatele familii sunt avisate la provisiunea propria.

Inteligenta romana din Sintereag si junimea academica din jur invita la Petrecerea de vara, ce se va arangia Dumineca, 19 Iulie n. c. in Sintereag (Somkerék) in folosul nou edificatei biserici. Pentru comitet: Pompeiu Fagarasan, Vas. Borgovan, Bart. Sigarteu cassariu. Intrarea: de persoana 80 cr. in familie 60 cr. Inceputul la 7 ore sera. NB. Prea stimatele familii sunt avisate la provisiunea propria. Suprasolvirile se cuitesca pe cale diaristica.

NECROLOG. Maria Hereşiu n. Tonciclu, sotia d-lui Ican Hereşiu din Arad, a reposit la 10 Iulie n. c. in al 31-lea an al etatii si al 11-lea al castoriei. — Dumnezeu s'o odihnesca in pace!

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 12 Iulie. Circulatia trenurilor de lux infintate in interesul espositiei „milenare” pe drumul Viena-Budapesta a fost suspendata din cauza lipsei de pasageri. Numarul pasagerilor in ultimele septemani au fost abia de maximum 7 pe di-

Viena, 13 Iulie. In clubul consilierilor municipalii s'a propus fundarea unei banci sub conducerea comunală al carei profit ar reveni casei municipale.

Atena 13 Iulie. Dupa diarur „Osty”, reclamaţiunile deputatilor cretensi ar fi: Numirea unui guverni nor crestin cu aprobarea Greciei si sub garantia speciala a puterilor; infintarea unei militii din indigeni-limitarea trupelor turcesci la fortu; rile Canea, Rethymno si Heracleion l distribuirea functiunilor publice in proportiune cu nationalitatile. Inde-

pendenta economica a Cretei si ficsarea unui tribut anual de 10,000 lire de platit Portii; introducerea unui nou sistem de alegeri, care se asigure si minoritatilor a ave reprezentanti; fundarea unei curti de casaia in Canea, chiamarea de strainii pentru organisarea militiei si justitiei. In fine garantia puterilor in privinta mantinerii acestei noue situatiunii.

Budapesta, 13 Iulie. Pentru participarea la intrunirea partidului catolic in Ungaria s'au anuntat vre-o 200 de societati catolice. Episcopii Hornig din Vesprim si Dessev din Cianad inca au anuntat venirea lor. Se astapta demonstratiunii anti-liberale.

Bucuresci, 13 Iulie. Incurand raporturile diplomatice dintre Romania si Grecia vor fi reluate in mod oficial. Guvernul grecesc a acreditat pe ministrul seu din Berlin, d-l Rhengabe, si pe langa guvernul roman, er ministrul roman dela Brusella, d-l Bengescu, este permutat la Atena.

DIVERSE.

Ereri de tipar. Redactorii dau articolii pentru diar, culegatorii il culeg, corectorii fac corectura; in urma masina tiparesce diarul, apoi se impatura, se pachetaza, se espedeza la tren si acesta imprastie tot exemplar de exemplar in tote partile lunei. Mult timp consuma diarele si cu tote acestea nu este posibil a-le feri de erori si mai ales de erori de tipar. Dupa doue trei zile numai te pomenesoi, ca outare domn iti cere socotela, ca pentru ce ore in raportul despre cutare bal, al caruia arangier pote a fost chiar el, s'a tiparit cal in loc de bal si alte de acestea. Sincer vorbind, diaristul nu dispune de-atata timp, ca fia-caruia se-i pota raspunde separat. De aceea fia de-ajuns pentru toti cunoscerea urmatoreslor 10 puncte, cari pricinuesc erorile de tipar. Anume, pentru ca diarul se fia scutit de erori se recere ca: 1) Redactorul se scrie mai corect si mai legibil. 2) Cestiunile delicate se le scrie mai la intes. 3) Culegatorul, la impartirea textului cules, se arunce fia-care litera in despartamantul seu. 4) Se culega corect literile. 5) Literile culesse se le asece bine. 6) Corectorul se cetesca bine corectura. 7) Culegatorul se faca bine corectura, insemnata de corector. 8) Revisorul se cetesca corect revisia. 9) La tote aceste se se dee timp destul, si, a 10)-a Se se aiba in vedere inca vre-o duzina alte imprejurari.

Reshoiul cel mai sangeros. Dintre resboiele mai din urma cel mai sangeros a fost resboiul civil din Statele-Unite (America). In acest resboiu dintre 2 milioane 200,000 soldati au cadut in lupta 110,070, seu mai bine de 5%. Va se dica mai multi chiar si decat in resboiul franco-teuton, in care au cadut numai 2%. In resboiul american intr'o sigura ciocnire a cadut tot din trei soldati unul, care seu a remas pe campul de lupta, seu a murit in spital, seu in prinsore. Afara de acestia, forte multi au murit din cauza, ca unii au fost lovitii de cai, alii s'au inecat, ori ca au cadut victimă vre unei esposiunii.

Colorea florilor. Pasiunile omenilor sunt felurite. Unii sunt pasionati pentru redactarea si compunerea cator si mai cator statistice, tocmai asa, cum alii sunt pasionati pentru colectarea de timbre postale, er alii pentru de-a bea beuturi spirituose. Der dintre toti acestia, lucrul cel mai greu ii revine statisticianului. Statisticianul german Schuber, de exemplu, ce muncă grea a trebuit se aiba el pana cand a putut se constata, ca dintre 1000 de flori, 284 sunt albe, 226 galbine, 220 roşii, 141 vinete, 75 violete, 36 verzi, 12 portocalii, 4 surii si 2 negre. Este interesant, ca statisticianul a scuit se spună si aceea, ca colorea alba mai tare se sporesce in partile nordice.

Proprietar: Dr. Aurel Muroşianu.
Redactor responsabil Gregoriu Maior.

gonosca pe Oranyan, putu si acesta se ridica de amenintarile si de tinguirile printilor. El avea arme. Cei doue-deci si unul de drugi de fier, dupa vointa protectorei a A-Tot-Puternicului Olodumar, se prefacusera in sulite, in sagesii, topore, si in mana dreptă el tinea o sabia lunga mai taiosa decat cel mai bun brieu din Florin.

Lui nu'i mai era frica. Acum era el mai tere, si putea se-si impue vointa acestora cari, odinioara, il apasaseră si'l despoissera.

El le vorbi asa: Nu aveţi dreptul se reclamaţi. Faceţi reu, ca ve plangeţi. Pamentul acesta nu este al vostru. Este numai al meu. Acolo sus, cand eram in palmier, cand ma'ati jefuit, nu mi-ati lasat dect pamentul acesta si fierul acesta. Pamentul a crescut, s'a intius, der a crescut si fierul, cu care an se pot se'l aper. Am se ve omor pe toti.

Si se repeđi asupra lor cu sabia in mana. Cei seşe printi strigară se'i ierte. Cătra cu capul la pament. Se tirira rugandu-se la piciorale lui Oranyan.

Si fură umiliţi in mândria lor. Se

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Iulie 1896.

Table with exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and bonds.

Table with exchange rates for Ruble rusești, Mărci germane, Lire turoese, and Soris. fonc. Albina.

Nrul 9726—1896.

Concurs

Se scrie concurs pentru postul de practicant de concept, devenit vacant la acest magistrat. Leafa anuală 500 fl. și 100 fl. bani de locuință.

Reflectantul are să se deoblige la depunerea în decursul a 2 ani al esamenului de stat în științele de stat.

Brașov, 2 Iulie 1896.

1016,1—2 Magistratul orașeneșc.

Cursul pietei Brașov.

Din 14 Iulie 1896.

Table with market prices for Banenote rom., Argint român., Napoleon-d'ori, and Galbeni.

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciureu.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sieriri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sierurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plăncici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vênêt, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin, iau asupra-mi și transporturi de mörți în străinătate.

În fine recomand și biroul meu mijlocitor procedând cu cunoscuta-mi soliditate.

La casuri de mörte a se adresa la

g—*

E. Tutsek.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administratiunii. În cazul pu-

blicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Transilvaniei“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1896.

Large table with train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Cluj, Sibiu, Brașov, and Timișoara. Includes columns for train type, departure/arrival times, and station names.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte.